

FOCUS

Pensioenfonds
Vliegend Personeel KLM

GEZIN EN FINANCIËLE TOEKOMST

INTERVIEW MET CHRISTIAN TANIS

VIER VLIEGERS, VIER PIJLERS

INKOMEN VOOR LATER OPBOUWEN

PENSIOENPLANNER VERNIEUWD

NU BESCHIKBAAR OP ALLE DEVICES

Focus is het pensioenblad voor vliegend personeel van KLM

DEZE KEER IN FOCUS

04 INKOMEN VOOR LATER OPBOUWEN

Interview met vier vliegers

07 PENSIOENOPBOUW DE AFGELOPEN JAREN

Belangrijkste veranderingen sinds 2015

08 ZORGEN VOOR EEN WELVAARTSVAST PENSIOEN

De ambitie van het pensioenfonds

09 WISSELVALLIG BEURSJAAR

De financiële positie van het fonds

10 GEZIN EN FINANCIËLE TOEKOMST

Christian Tanis over zijn pensioenopbouw

14 VERNIEUWDE PENSIOENPLANNER

Interview met Product Owner Jurgen Wegbrans

BESTUUR PENSIOENFONDS VLEGEND PERSONEEL KLM

Leden: Alex Balm, Jan-Jaap Hartog, Paul Jansen, Ronald ter Lingen, Bert Oudshoorn, Harm van der Pol, Evert van Zwo1, Paul Loven.

BEDANKT VOOR HET MEEDOEN AAN ONDERZOEK NAAR DE NETTO PENSIOENREGELING

Afgelopen drie maanden hebben we met ruim 300 vliegers contact gehad via gesprekken en e-mails. De vraag was waarom vliegers wel of niet meedoen aan de netto pensioenregeling en hoe we deze regeling kunnen verbeteren. We willen iedereen die heeft meegedaan hiervoor bedanken. Op dit moment kijken we hoe we de uitkomsten in gaan zetten in onze dienstverlening. ●

PENSIOEN IN ZICHTDAGEN

Gaat u binnen een à twee jaar met pensioen? Bezoek dan een Pensioen In Zichtdag. Uw pensioenfonds organiseert in 2019 op 26 maart en 11 oktober een dag voor u en uw partner. Samen met collega's die bijna met pensioen gaan, gaat u met uw Pensioenplanner aan de slag. U bekijkt uw persoonlijke situatie, uw keuzes en de effecten daarvan op uw pensioen.

Aanmelden kan via www.klmvliegendfonds.nl. ●

ONTVANGT U PENSIOEN?

Eind januari versturen wij uw jaaropgaaf 2018 en de pensioenspecificatie januari 2019. Op uw jaaropgaaf 2018 ziet u hoeveel pensioen u in 2018 van ons hebt ontvangen en hoeveel belasting en premies zijn afgedragen. U vindt uw jaaropgaaf en pensioenspecificatie ook terug in de Pensioenplanner, onder 'Mijn documenten'. ●

AVG: PRIVACY EN UW PENSIOEN

25 mei dit jaar ging de nieuwe Europese privacywet in: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Alle EU-landen beschermen uw privacy volgens dezelfde regels. De bescherming van de privacy is belangrijk voor u en voor ons. Daarom gaan wij zorgvuldig met uw persoonsgegevens om. Op onze website vindt u onze privacyverklaring. ●

EAGLE FUND: OOK VOOR GEPENSIONEERDEN

Eagle Fund is een mogelijkheid om extra vermogen op te bouwen voor vliegers die lid zijn van VNV en sinds dit jaar ook voor gepensioneerden die pensioen ontvangen van Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM. Vliegers zijn bestuurlijk betrokken en houden zelf toezicht op de prestaties, service en kosten.

Meer informatie en hoe u zich kunt aanmelden, vindt u op www.blueskyeaglefund.nl. ●

NIEUWE REKENMETHODIEK PENSIOEN

Volgend jaar krijgt u uw pensioen in de basisregeling in drie scenario's te zien. U krijgt dan het verwachte pensioen, het pensioen als het meezit en het pensioen als het tegenzit. De overheid heeft hiervoor een uniforme rekenmethodiek ontwikkeld, zodat deelnemers zich meer bewust worden van de koopkracht en de risico's van hun pensioen. De nieuwe rekenmethodiek wordt vanaf begin 2019 op de scenario's in de netto pensioenregeling toegepast. De basisregeling volgt later in september 2019.

AOW-LEEFTIJD BLIJFT IN 2024 GELIJK

De AOW-leeftijd blijft 67 jaar en drie maanden in 2024. Minister Koolmees heeft dit besloten op basis van recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de levensverwachting van 65-plussers. Die is wel iets, maar niet zo veel gestegen. ●

Toine van der Stee

directeur Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM

foto: Kotte Mait

ALS HET AAN DE KAT LAG...

Van pensioenfondsden wordt verwacht dat ze een eigen strategische visie ontwikkelen. Het lijkt vanzelfsprekend dat de besturen van pensioenfondsden, die miljarden euro's beheren en duizenden deelnemers hebben, een strategie voor hun fonds ontwikkelen. Maar toch is dat vaak niet het geval.

De redenering is dan dat het fonds simpelweg de pensioenregeling uitvoert, die is afgesproken door de werkgever met de werknemersorganisaties en verder niks. **Gelukkig ligt dat bij uw pensioenfonds anders. Het Vliegendfonds heeft een duidelijke visie op de toekomst en een strategie om deze visie te realiseren.**

Het Vliegendfonds wil op lange termijn een belangrijke rol blijven spelen. Het fonds wil zorg dragen voor uw pensioenvoorziening en voor alles wat daarmee heeft te maken. Dus bijvoorbeeld ook aanvullingen op uw pensioen op individuele basis. Het fonds heeft daarvoor allerlei ontwikkelingen geanalyseerd, zoals demografie, digitalisering, individualisering en de verwachtingen voor wet- en regelgeving. **De belangrijkste gevolgtrekking is dat pensioenen geleidelijk aan steeds meer de individuele verantwoordelijkheid van de mensen worden.** Die beweging is al een aantal jaren aan de gang. Denk aan de wettelijke beperking van de pensioenopbouw, aan de komst van beschikbare premieregelingen en aan individuele spaarmogelijkheden. Voor vliegers is er tegenwoordig de netto pensioenregeling en de mogelijkheid om na pensionering te blijven beleggen voor uw pensioen. Bij een toenemende individuele verantwoordelijkheid hoort natuurlijk ook dat u als deelnemer meer te zeggen krijgt. Vandaar de titel van deze column.

KLM Vliegendfonds wil een belangrijke rol voor u blijven vervullen en ervoor zorgen dat het met uw pensioenvoorziening wel goed zit.

Al meer dan 10 jaar schrijf ik voor elke Focus een column zoals deze. Ik heb dat met bijzonder veel plezier gedaan. In de komende periode zult u ter afwisseling van tijd tot tijd andere schrijvers in Focus vinden. Wellicht zal ik het zelf ook nog eens doen. Ik dank alle lezers voor hun belangstelling en vriendelijke reacties.

Toine van der Stee

EVEN PEILEN: HOE BOUWT U INKOMEN OP VOOR LATER

Voor na uw leven als vlieger bouwt u idealiter in vier pijlers inkomen voor later op. In de eerste pijler zit de AOW die u van de overheid krijgt. De tweede pijler bevat het pensioen uit de basispensioenregeling. In de derde pijler kunt u zelf pensioen opbouwen, bijvoorbeeld met de netto pensioenregeling van ons pensioenfonds of een ander pensioenproduct. Tot slot vult u uw vermogen in de vierde pijler aan met beleggingen, een koophuis en/of spaargeld. Vier collega's vertellen uit welke onderdelen hun inkomen voor later gaat bestaan.

**Gilliam van Wijlick, 30 jaar,
Co-piloot Boeing 737**

'Ik neem deel aan de netto pensioenregeling. Om meerdere redenen: de belangrijkste is dat het pensioen in de basisregeling fiscaal zo versoberd is, dat er te weinig overblijft voor

later. Het netto pensioen maakt maximaal gebruik van de nog overgebleven fiscale ruimte én voorziet in nabestaanden- en wezenpensioen. Dat is niet standaard het geval bij bijvoorbeeld netto lijfrentes. Een ander groot voordeel is dat we ons netto pensioen kunnen doorbeleggen na de pensioendatum, wat de kans op een hogere pensioenuitkering vergroot. Als lid van het Verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds zou ik alle, met name jonge, vliegers op het hart willen drukken: maak een zorgvuldige afweging wat je met de vrijgevalpen pensioenpremie doet!

'NOOIT TE JONG VOOR JE PENSIOEN'

Op dit moment heb ik nog geen andere voorzieningen voor mijn pensioen getroffen. Wel heb ik net met mijn vriendin een nieuwbouwwoning gekocht. We staan op het punt om te gaan samenwonen. Ik heb ervoor gekozen een deel van mijn inkomen te investeren in ons nieuwe huis. Vanaf 2020 ga ik weer extra inleggen voor later. Ofwel via het Eagle Fund, of ik ga het ergens passief beleggen. Dat ik het voor mijn pensioen ga gebruiken staat vast.' <

**Petra van Mourik, 43 jaar,
Gezagvoerder Boeing 737**

'De afgelopen jaren heb ik me verdiept in mijn pensioen. Op het moment dat de netto pensioenregeling van start ging merkte ik dat iedereen om me heen onrustig werd. Dat

werd ik vervolgens zelf ook. Doordat de regering besloot de pensioenopbouw af te toppen op een ton kregen we het pensioen voor een deel in eigen handen. Nu moesten we ons er wel in verdiepen.

'EEN VAKANTIEHUIS ALS MIJN PENSIOEN'

Ik heb voor deelname aan de netto regeling gekozen en leg maximaal in. Dit lijkt mij voor mijzelf de beste manier om mijn pensioen goed te regelen. Ik houd mij namelijk niet zo bezig met de beurs en heb ook geen bitcoins ofzo. Ik denk dat dit deel van de pensioenopbouw nu goed geregeld wordt, zonder er zelf teveel mee bezig te zijn. Ik werk al jaren 80% en zou graag wat eerder met pensioen willen. Of tegen die tijd 50% vliegen, als dat kan. Mijn partner verwacht binnen 8 jaar al met pensioen te gaan en het lijkt ons leuk om tegelijk van ons pensioen te kunnen genieten, als we beiden nog gezond zijn. Daarvoor moet ik nog wel iets extra's regelen. Ik zit erover te denken om een vakantiehuisje te kopen en op een slimme manier te verhuren. Maar dan moet ik wel eerst de spaarpot aanvullen.' <

**Jaap Maaskant, 51 jaar,
Gezagvoerder Boeing 777**

'De afgelopen drie jaar bouwde ik pensioen op in de netto pensioenregeling, maar daarmee ben ik gestopt. Het geld dat ik voorheen in mijn netto pensioen stopte gebruik

ik nu om een huis te financieren dat ik verhuur. Het rendement in stenen is erg goed op het moment. Bovendien is de huur die ik krijg op dit huis een extra inkomstenbron als het huis is afgelost, ook als ik met pensioen ben. Mijn eigen huis is ook een koopwoning. In de buurt is water en ruimte, hier kan ik oud worden. Ik streef ernaar een fiks deel af te lossen in de komende jaren, zodat ik de overgebleven vaste lasten makkelijk kan betalen van mijn pensioen. En dan heb ik nog twee aanvullende potjes, waarvoor ik nog geen precieze bestemming heb.

'HET RENDEMENT IN STENEN IS ERG GOED OP DIT MOMENT'

Dat zijn beleggingen die worden beheerd door een beleggingsmaatschappij. Ook vul ik mijn levensloop elke maand, want ik ontdekte dat de bruto inleg beter rendeert dan wanneer ik het geld netto zou wegzetten. Misschien kan ik daar wel een camper van kopen, maar ik weet het nog niet. Voorlopig vind ik mijn werk te leuk om al te stoppen.' >

Pensioenplanner of Persoonlijk gesprek

Wilt u een goed beeld krijgen van uw pensioen? Kijk dan in de Pensioenplanner. Daar kunt u uw situatie bekijken en ook de effecten van de keuzes die u kunt maken.

Wilt u liever een persoonlijk gesprek?

Dat kan ook. U kunt ons bellen iedere werkdag van 08.30 uur tot 17.00 uur op 020 426 62 20.

IN GESPREK MET VLIEGERS

Afgelopen half jaar hebben we met veel vliegers gesproken over de opbouw van het inkomen voor later. Op het seminar 'Beleggen voor uw Pensioen' in juni hadden we zo'n vijftig vliegers in huis. Daar hebben we het gehad over hoe u uw extra vermogen in wilt zetten. Na het seminar zijn we verder in gaan zoomen op hoe u aankijkt tegen de netto pensioenregeling. Ook hebben we een aantal van u mee laten denken over alternatieven. Op dit moment zijn we alle inzichten in kaart aan het brengen om daarna te bepalen hoe we u goede mogelijkheden aan kunnen bieden voor uw toekomst.

Erik Beek, 54 jaar,
Gezagvoerder A330

'Op mijn 40e ben ik in deeltijd gaan werken, om meer tijd met mijn kinderen door te kunnen brengen. Gevolg daarvan is dat ik nog mag doorwerken tot mijn 62e. En een bijkomend voordeel is dat mijn pensioenpremie

langer belegd kan worden! Hierdoor repareer ik een deel van de pensioenopbouw die ik heb gemist door minder te gaan werken. Toen het pensioenfonds startte met de netto pensioenregeling heb ik mij verdiept in de verschillende mogelijkheden die de regeling biedt. Ook heb ik gekeken naar alternatieven, zoals een overlijdensrisicoverzekering.

'VOOR LATER LAGERE
MAANDLASTEN'

De keuze uit alle opties leefde ook bij mijn collega's die in hetzelfde schuitje zitten qua leeftijd en inkomen, dus met hen heb ik er ook over gesproken. Ik bouw nu netto pensioen op, voornamelijk omwille van de zorg voor mijn nabestaanden. Daarbij heb ik gekozen voor doorbeleggen na de pensioendatum, omdat dat zicht biedt op een beter rendement. Daarnaast hebben we vrij recent een eigen woning laten bouwen. Daar hebben we al eigen geld in gestoken, maar ik stort ook alles dat maandelijks overblijft in de hypotheek. Als ik dan straks met pensioen ga zijn de maandlasten een stuk lager en kunnen we van mijn pensioen heel comfortabel leven.' <

De vier pijlers voor
uw inkomen voor
later

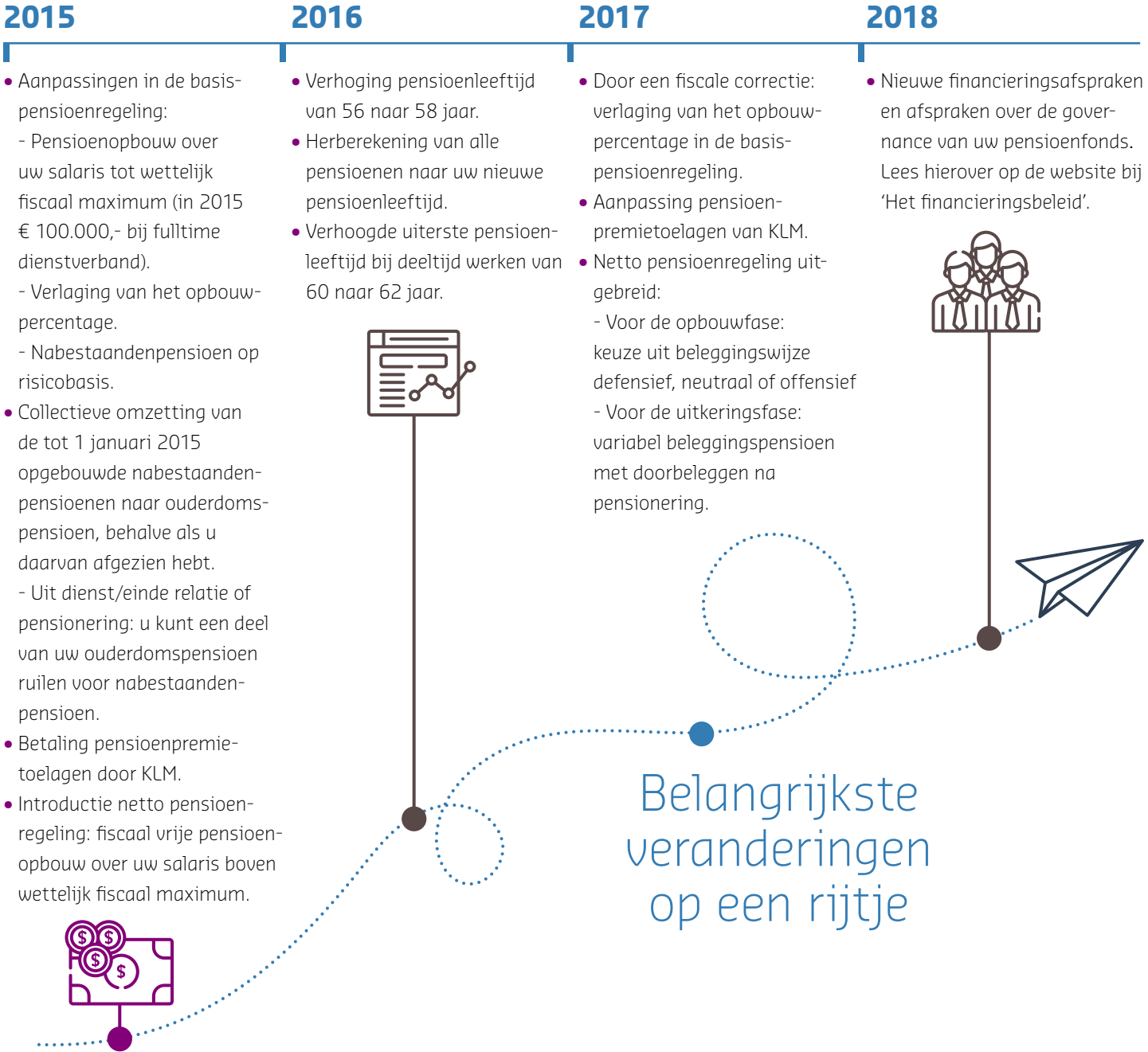
- 1 AOW**
Basisinkomen van de overheid voor iedereen.
- 2 BASISPENSIOEN**
Regeling waarmee u pensioen opbouwt over uw salaris tot €105.075,- (bij fulltime dienstverband).
 - Levenslang ouderdomspensioen.
 - Een goede verzekering voor nabestaanden bij uw overlijden.
 - Een verzekering voor als u arbeidsongeschikt wordt.

- 3 EXTRA PENSIOEN**
Netto pensioen
Regeling om extra pensioen op te bouwen bij uw pensioenfonds over uw salaris vanaf €105.075,-.
 - Extra levenslange uitkering hoe oud u ook wordt.
 - Een goede verzekering voor nabestaanden bij uw overlijden.
 - Geen vermogensbelasting over uw netto pensioenkapitaal.**Eagle Fund levensloop**
 - Bent u nog deelnemer? Dan kunt u het belegde vermogen in deze regeling inzetten voor onbetaald verlof, maar ook voor uw oudedagsvoorziening.
 - De levensloopregeling eindigt op 1 januari 2022, dan wordt het kapitaal uitbetaald.
 - Gesloten voor nieuwe deelnemers.**Andere producten**
waarmee u voor aanvullend pensioen kunt zorgen, zoals lijfrenteproducten of bankspaarproducten.

- 4 ANDER INKOMEN**
Dit kan inkomen zijn uit beleggen met bijvoorbeeld Eagle Fund Vermogensopbouw of andere vormen van beleggen. Ook kunt u inkomsten hebben uit werk bij een andere werkgever na pensionering bij KLM. Tot slot hebt u mogelijk inkomen uit uw woonhuis en/of spaargeld.

PENSIOENOPBOUW
DE AFGELOPEN JAREN

Sinds 2015 is de pensioenopbouw versoerd door wetwijzigingen en daarmee werd de fiscaal gefaciliteerde opbouw van ouderdomspensioen lager. De arbeidsvoorwaardelijke partijen en het pensioenfonds hebben sindsdien maatregelen getroffen voor vliegers om een goed pensioen te kunnen blijven opbouwen. Voor het overzicht hebben we de belangrijkste veranderingen sinds 2015 voor u op een rijtje gezet.

ZORGEN VOOR EEN WELVAARTSVAST PENSIOEN

Onze ambitie is om uw opgebouwde pensioen of uw pensioenuitkering jaarlijks mee te laten groeien met de stijging van de cao-lonen. Op die manier is uw pensioen welvaartsvast. Als maatstaf voor de verhoging gebruiken we het loonindexcijfer cao-lonen particuliere bedrijven. De term die voor de verhoging van pensioenen gebruikt wordt, is indexatie. Het pensioenfonds heeft uw pensioen tot nu toe elk jaar volledig kunnen indexeren.

Overzicht indexatie afgelopen 10 jaar

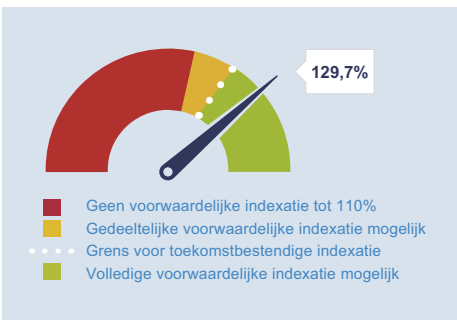
	Indexatie*	Stijging v/d prijzen
2018	1,40%	1,38%
2017	1,70%	0,32%
2016	1,30%	0,65%
2015	1,00%	0,98%
2014	1,20%	2,51%
2013	1,70%	2,45%
2012	1,40%	2,34%
2011	0,70%	1,27%
2010	2,50%	1,19%
2009	3,60%	2,49%

* = gelijk aan de stijging van de cao-lonen

Beslissing over de indexatie in de basispensioenregeling

Voor de beslissing over de indexatie van 2019 kijken we naar de beleidsdekkingsgraad van november. Die is in december bekend en dan besluit het bestuur of en hoeveel de pensioenen per 1 januari 2019 geïndexeerd worden. Op dit moment ziet het er naar uit dat we uw opgebouwde pensioen of uw pensioenuitkering volledig kunnen indexeren, gezien de goede financiële positie van het fonds. Via de website en NWSalert houden we u op de hoogte van het indexatiebesluit.

Beleidsdekkingsgraad* van de basispensioenregeling

*Gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden

VERHOOGING PENSIOEN IN DE NETTO PENSIOENREGELING

Het pensioen dat u opbouwt of uw pensioenuitkering in de netto pensioenregeling groeit door het rendement dat behaald wordt. Uitzondering hierop zijn de uitkeringen die nabestaanden ontvangen uit de netto regeling. Daar is de ambitie om de pensioenuitkeringen mee te laten groeien met de stijging van de cao-lonen.

WISSELVALLIG BEURSJAAR

Het vermogen moet voldoende groeien om de pensioenen van de vliegers tot ver in de toekomst te kunnen blijven betalen. Daarom beleggen we de premie die door u en KLM betaald wordt en willen we goed rendement halen. Daarbij gaat het niet om het behalen van het hoogste rendement. Ons doel is een goed rendement bij een acceptabel risico.

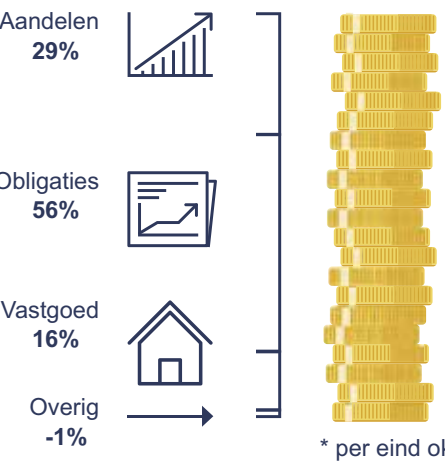
Het rendement wordt onder andere bepaald door marktontwikkelingen, keuzes in externe managers en beleggingen, de prestaties van de bedrijven en obligaties waarin we beleggen en de kosten. Dit beursjaar is vrij wisselvallig en de rendementen zijn aan de lage kant. Het rendement op het vermogen in de basisregeling was over de eerste drie kwartalen van 2018 1%. Het rendement op het vermogen in de netto pensioenregeling was over deze periode 2%.

de benchmark. Daarom blijven we goed monitoren of we de juiste keuzes maken in de externe beleggers en de beleggingen en sturen bij waar nodig.

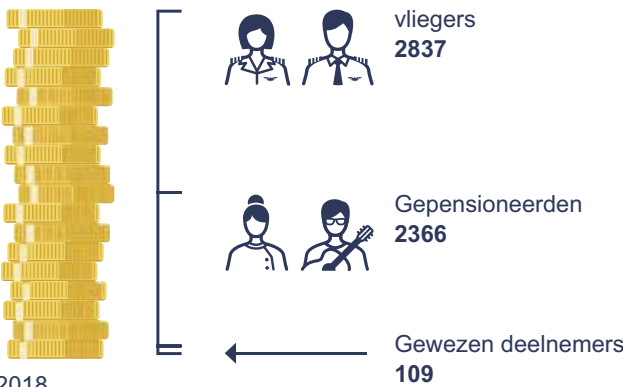
De beleidsdekkingsgraad stijgt dit jaar

Eind oktober was de beleidsdekkingsgraad 129,7%. De vereiste dekkingsgraad van het pensioenfonds was eind oktober 124,2%. Dat betekent dat het pensioenfonds meer geld in kas heeft dan wettelijk vereist. Het pensioenfonds heeft dus voldoende buffer om de pensioenen nu en in de toekomst te betalen, rekening houdend met de risicohouding van het pensioenfonds en bepaalde economische omstandigheden.

Vermogen €8,59 miljard*

Verplichtingen €6,72 miljard*

Fonds zet stappen in maatschappelijk verantwoord beleggen

Het Vliegenvonds investeert in een goede toekomst van huidige en komende generaties en daarbij wordt naast financiële aspecten in toenemende mate ook rekening gehouden met milieu-, sociale en governance-aspecten.

Hierbij hanteert het fonds een stap voor stap benadering, waar u meer over kunt lezen op de website. In de volgende Focus laten we bestuursleden aan het woord over de overwegingen en keuzes die zij met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen maken.

Meer weten over de financiële positie van het fonds? Op www.klmvliegendfonds.nl vindt u meer informatie. U vindt daar ook alle kwartaalberichten. Wilt u op de hoogte blijven van de financiële positie van uw pensioenfonds? Meld u aan voor de NWSalert. U ontvangt dan een e-mail als het kwartaalbericht online is geplaatst.

'Je moet voor je toekomst een keus maken, want anders heb je straks gewoon te weinig.'

Christian Tanis
Gezagvoerder Embraer

Op het moment dat u een gezin krijgt, zijn uw gezinsleden de belangrijkste waarde in uw leven. Ineens kijkt u heel anders tegen uw financiële toekomst aan. Dat geldt ook voor Christian Tanis, 34 jaar en gezagvoerder op de Embraer.

EEN GEZIN EN UW FINANCIËLE TOEKOMST

Nadat Christian en zijn vrouw tien jaar geleden trouwden kregen ze drie kinderen. Ze besloten dat Christian kostwinnaar zou worden, zodat zijn vrouw de zorg over de kinderen op zich kon nemen. In zo'n situatie is het belangrijk na te gaan hoe de financiën zijn geregeld in het geval dat een van beiden komt te overlijden.

Christian: 'Ik ontdekte dat er een behoorlijke inkomensterugval zal zijn voor mijn vrouw, als ik voor mijn pensioen kom te overlijden. Dat heb ik tot aan mijn pensioendatum opgelost met een overlijdensrisicoverzekering die mijn studieschuld en de kosten van de hypotheek afdekt.'

Reality check

Christians blik op de toekomst veranderde bij het ontstaan van zijn gezin, maar ook toen zijn vader twee jaar geleden overleed. 'Mijn vader heeft zijn hele leven gespaard voor zijn pensioen. Maar uiteindelijk heeft hij zijn pensioendatum nooit gehaald. Daardoor realiseerde ik me nog meer dat mijn nabestaanden dan voldoende moeten hebben. Bovendien leven we nu op een bepaalde manier en willen we dat graag volhouden.'

Voor kinderen is er in de basispensioen-regeling standaard wezenpensioen geregeld (zie kader op pagina 13). Christian: 'Voor de kinderen heb ik niets extra's geregeld. Er is immers wezenpensioen mocht ik komen te overlijden. Mocht er dan alsnog extra geld nodig zijn, dan zijn er altijd extra oplossingen te bedenken.'

Een bouwval en overwaarde

Het geld dat nu maandelijks overblijft

Christian, met partner Sarah en kinderen Senne, Thieme en Melle.

‘Ik had mijn te verwachten pensioen hoger ingeschat. Nu realiseer ik me dat je echt zelf iets moet regelen ’

wil Christian goed besteden: ‘Alles dat nu overblijft gebruik ik om mijn studieschuld versneld mee af te lossen. Ook hebben we een paar jaar geleden een huis gekocht en de hypotheek zo ingericht dat die afgelost is als ik met pensioen ga. Het huis was een echte bouwval. We hebben het helemaal zelf opgeknapt, waardoor we ook overwaarde hebben gecreëerd. Maar goed, daar heb je pas wat aan als je het huis uit gaat. Over ruim een jaar moeten we weer iets kiezen in verband met de

pensioenpremiëtoelagen die hoger worden. Dan wil ik in vastgoed gaan investeren. Als we allebei gezond blijven is het misschien mogelijk om een appartement te kopen waar de kinderen kunnen wonen als ze gaan studeren. Als ze klaar zijn kunnen we dat mooi verhuren, waarmee we weer extra inkomen genereren.

Inzicht in Pensioenplanner

Ik heb vanochtend de Pensioenplanner nog bekeken en schrok wel een beetje. Ik had mijn te verwachten pensioen

hoger ingeschat. Nu realiseer ik me weer dat je echt zelf iets moet regelen, bovenop de basispensioenregeling. Je moet voor je toekomst een keus maken, want anders heb je straks gewoon te weinig.’

Zelf extra pensioen regelen

‘Volgend jaar werk ik al 12 jaar bij KLM. Toen de keus voor deelname aan de netto pensioenregeling zich aandiende een paar jaar geleden heb ik ervoor gekozen niet mee te doen. Ik dacht toen dat als ik na mijn pensionering

GOED OM TE WETEN

Nabestaandenpensioen op risicobasis tot pensionering

Vanaf 1 januari 2015 is het nabestaandenpensioen in de basisregeling op risicobasis verzekerd. Ook de netto pensioenregeling heeft een nabestaandenpensioen op risicobasis. Deze risicodekking eindigt als u met pensioen gaat, uit dienst gaat of uw relatie eindigt. Op die momenten hebt u de mogelijkheid om een deel van uw ouderdomspensioen te ruilen voor nabestaandenpensioen. Hierdoor kunt u blijven zorgen voor nabestaandenpensioen voor uw (ex)partner. Na een scheiding is de risicoverzekering bestemd voor een eventuele nieuwe partner.

Nabestaandenpensioen na pensionering

Bij pensionering kunt u een deel van uw ouderdomspensioen ruilen voor nabestaandenpensioen. Dat kan in verschillende verhoudingen. Kijk in de Pensioenplanner welke keuzes u hebt en wat het effect is op uw verwachte uitkering per maand. Let op: standaard gaat de Pensioenplanner ervan uit dat u geen ouderdomspensioen ruilt voor nabestaandenpensioen. Zodra u hier wel voor kiest is het voordeel dat uw partner een inkomen heeft als u er niet meer bent. Het nadeel is dat uw ouderdomspensioen lager wordt.

We hebben ons huis helemaal zelf opgeknapt, waardoor we ook overwaarde hebben gecreëerd.

Uit dienst of einde relatie: hoe regelt u nabestaandenpensioen voor uw (ex)partner?

U kunt een deel van uw ouderdomspensioen ruilen voor nabestaandenpensioen. Als u uit dienst gaat of uw relatie eindigt, dan kunt u alleen kiezen voor een verhouding waarbij het nabestaandenpensioen 70% is van het ouderdomspensioen.

MEER INFORMATIE OF VRAGEN OVER NABESTAANDENPENSIOEN?

U vindt meer uitleg over dit onderwerp op www.klmvliegendfonds.nl/voor-partner-en-kinderen. Wilt u een persoonlijk gesprek? Neem dan voor het maken van een afspraak contact op met Pensioenservice via 020 426 62 20 of pensioenservice@klmvliegendfonds.nl.

Wat is er geregeld voor uw partner en kinderen?

Tot pensionering

Uw partner is verzekerd op risicobasis voor nabestaandenpensioen

Uw kinderen (maximaal 6) zijn verzekerd voor wezenpensioen

Weten wat er voor uw partner en kinderen geregeld is? Kijk in de Pensioenplanner via www.klmvliegendfonds.nl

Na pensionering

U kiest bij pensionering voor ruilen van een deel van uw ouderdomspensioen voor nabestaandenpensioen voor uw partner

Uw kinderen (maximaal 6) zijn verzekerd voor wezenpensioen

zou overlijden, mijn pensioen uit de netto regeling weg zou zijn. Door dit interview kwam ik erachter dat dit niet zo is. Dat je ook in de netto

regeling bij pensionering kunt kiezen voor een combinatie van ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Voor mij een reden om opnieuw te overwegen om netto

pensioen bij het pensioenfonds op te gaan bouwen. Want stel dat er iets met mij gebeurt, dan wil ik dat mijn vrouw en kinderen het nog steeds goed hebben.’ ●

DE PENSIOENPLANNER IS **VERNIEUWD**

Het begon ooit als rekentool voor de afdeling Pensioenservice van het pensioenfonds. Sinds 2008 is het de Pensioenplanner, waar u online kunt zien wat u opbouwt aan pensioen en waar u uw keuzes en het effect op uw pensioen kunt bekijken.

Jurgen Wegbrans, Product Owner bij Blue Sky Group

Goed op alle devices

Jurgen Wegbrans werkt sinds 2015 bij Blue Sky Group. Als Product Owner is hij sindsdien altijd met de Pensioenplanner bezig geweest. In november ging de nieuwe versie van de Pensioenplanner live. Jurgen vertelt wat hij en zijn collega's vernieuwd hebben en welke verbeteringen nog in de pijplijn zitten.

'De vernieuwde Pensioenplanner werkt goed op alle soorten devices: van PC's en laptops tot tablets en verschillende soorten smartphones. Het heeft bovendien technische voordelen, waardoor we veel effectiever kunnen werken en daardoor kosten besparen. Bovendien hebben we het gelijk mooi vormgegeven.'

Agile werken

'Vroeger moest je een systeem vooraf compleet uitdenken en alles van het begin tot het einde ontwikkelen en testen. Tegenwoordig gaan de veranderingen zo snel, dat met deze

**'WE WILLEN HET GEDEELTE
OVER DE NETTO REGELING IN
DE PENSIOENPLANNER
INTERACTIEVER GAAN MAKEN'**

methode alles al verouderd is voordat het af is. Daarom werken we nu 'agile'. Dat wil zeggen dat we sneller nieuwe functionaliteiten toevoegen die nodig zijn of iets aanpassen wat niet goed blijkt te werken. Op basis van feedback van gebruikers ontwikkelen we dan verder. Dat maakt de informatie veel beter en actueler.'

Meer in de Pensioenplanner

De komende tijd staat er veel op de planning om toe te voegen. Jurgen: 'Wij werken nu aan een overzichtspagina waarin we een totaal overzicht kunnen geven van alle uitkeringen, uit de basisregeling en de netto pensioenregeling, bij het pensioenfonds. De bedoeling is om deze pagina begin volgend jaar toe te voegen aan de Pensioenplanner.'

Nieuwe rekenmethodiek voor de weergave van uw pensioen

In de Pensioenplanner worden de verwachte uitkeringen in de netto regeling getoond op basis van economisch goed weer, verwacht weer en slecht weer. Met de uniforme rekenmethodiek worden de bedragen anders. De

onderliggende rekenregels en de door te rekenen economische scenario's die De Nederlandsche Bank vaststelt zijn gewijzigd.

Realistischer beeld

De overheid is van mening dat deelnemers zich er zo meer bewust van worden dat de hoogte van het (te bereiken) pensioen niet vaststaat. Ook is in de uniforme

rekenmethodiek het effect van prijsstijgingen op de koopkracht meegenomen. De nieuwe rekenmethodiek wordt vanaf begin 2019 op de scenario's in de netto pensioenregeling toegepast. De basisregeling volgt later in september 2019. Zodra we in de Pensioenplanner overgaan naar de uniforme rekenmethodiek lichten wij dit in de Pensioenplanner toe.

Ook willen we dan het gedeelte over de netto regeling in de Pensioenplanner interactiever gaan maken. Hier kunnen vliegers dan onder andere invullen wanneer ze welke 'functie pays' verwachten en het effect zien op de netto pensioenuitkering.

Tot slot is onze grootste uitdaging op dit moment de nieuwe wettelijke verplichting om pensioenbedragen op basis van de nieuwe rekenmethodiek te tonen. Voor de netto regeling moet dat al begin volgend jaar.' Zie kader 'Nieuwe rekenmethodiek voor de weergave van uw pensioen'.

Steeds persoonlijker

'Via de Pensioenplanner gaan we directer met deelnemers communiceren', legt Jurgen uit: 'We willen iedereen steeds persoonlijker te woord staan. Als een vlieger bijvoorbeeld voor een keuze staat, dan kunnen we hem of haar daar op

attent maken door een notificatie te sturen. Bovendien kunnen in de loop van de tijd steeds meer keuzes online aan ons door worden gegeven via de Pensioenplanner.'

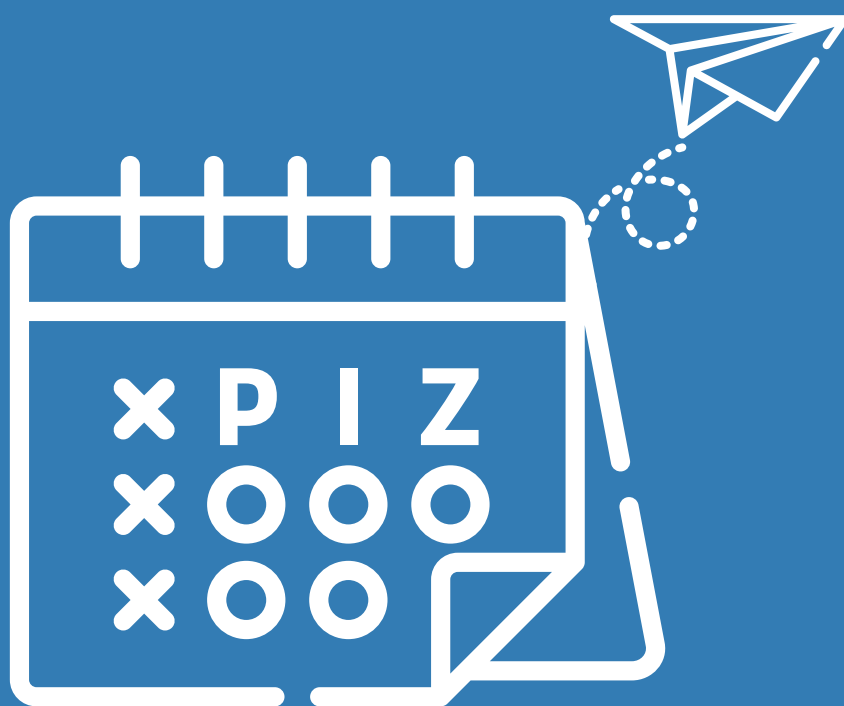
**'VIA DE PENSIOENPLANNER
GAAN WE DIRECTER MET DEEL-
NEMERS COMMUNICEREN'**

Uitnodiging

Jurgen sluit af met een uitnodiging: 'Log in op de Pensioenplanner en kijk hoe het geworden is. Kijk naar de keuzes die u hebt door erop te klikken en zie meteen het effect op uw pensioenuitkering. En hebt u ideeën voor de Pensioenplanner, geef het aan ons door. Zoals gezegd, wij kunnen er meteen mee aan de slag.'

Vlieg mee naar de Pensioen In Zichtdagen

26 MAART & 11 OKTOBER 2019

Gaat u binnen anderhalf jaar met pensioen?
Zet dan de Pensioen In Zichtdagen in uw agenda!

COLOFON

Focus verschijnt twee keer per jaar en wordt verstuurd aan deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM.

Redactie Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Redactieadres Redactie Focus, Postbus 123, 1180 AC Amstelveen **E** focus@klmvliegendfonds.nl

Tekst Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Art direction, ontwerp en opmaak FRISSEWIND in communicatie en design, Amsterdam

Fotografie Don Wijns, Shoots by Laura, Amsterdam e.a.

Druk Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk aan de Amstel

CONTACT

E pensioenservice@klmvliegendfonds.nl

T 020 426 62 20

WWW.KLMVLEIENDFONDS.NL